

La Humanitat

Any II : Núm. 160
Barcelona, 14 de maig de 1933

Redacció i Administració, Pelayo, 56 segon :-: Telefons 16407 i 16408
Impremta: Muntaner, 49 :-: Telèfon 31518

Fundador: LLUIS COMPANYYS

ANDALUSIA I L'ESTATUT

MÀLAGA

De Còrdova a Màlaga, al tren, em trobo amb el primer català a aquestes terres, i la conversa recau sobre el tema palpitant. L'home és comerciant, no hi entén en política, el que vol és vendre i després em diu que és la culpa del que passa la té la premsa. Segons ell, no hauria d'haver-hi tants diaris. Aquests ho emboliquen tot. Després, en un moment en què es descorda l'americana, vaig veure que, penjat de la cadena, hi portava un crucifix. Tot seguit vaig explicar-me el per què de les seves teories.

Màlaga, amb un port, els seus carrers asfaltats, cases modernes, desaparegudes les reixes, no sembla una ciutat andalusa. És una ciutat com qualsevol altra del Mediterrani, de gran activitat comercial, tràfic constant, molt camionatge, i l'única ciutat andalusa on els taxis han arrencat els cotxes de cavalls.

Màlaga està capficada per un gran problema, que és la crisi de treball. A l'Alameda, als molls, per tot arreu, es veuen grups d'obriers sense feina. Al camp la situació no és pas millor. Avui mateix arriben notícies d'una infinitat de pobles de la província on els camperols, mancats de treball, es dediquen a captar pels cortijos. Greu, molt greu, és el problema. Sortosament, la collita es presenta esplèndida. Aci tothom creu que la situació s'aclarirà dintre de poc amb la collita.

La C. N. T. és la força sindical de Màlaga. Grans cartells enganxats per

les parets, amb les inicials de la C. N. T., anunciant assemblees, reunions, aixecament d'un boicot al Teatre Vital-Aza, assenyalen la preponderància dels sindicalistes.

Tampoc a Màlaga, el mateix que a Còrdova, interessa gran cosa l'Estatut. La premsa es limita a publicar telegrams amb les noves de Sevilla, Burgos, etc., etc. Però aci, com a tot arreu, hi ha un diari que és La Unión Mercantil, òrgan de les dretes, que és l'encarregat de la campanya.

El diumenge publicà un article titulat Los plañideros catalanes y los comediantes castellanos que és el més típic que s'he llegit de tota aquesta literatura anticatalana. Se les empenen contra tothom, s'indigna perquè a Catalunya hom retola els carrers en català i de reüll ataca el règim, que al fi i al cap tota aquesta campanya de les dretes espanyoles contra l'Estatut no és altra cosa que una lluita contra la República.

La Unión, de Sevilla, que és el far que illumina a Andalusia aquesta campanya, referint-se als que prengueren part en el Pacte de San Sebastián, diu: "Aquellos sí que era una caverna porque sabian ellos que aquello era la desmembración de España y, además, el odio a la ley y a la autoridad." I acaba dient que va contra els separatistes i els que dialogaren amb ells a la caverna de San Sebastián. Per manca de claredat no ens podem queixar. Els trets van contra el règim.

JOSEP GRAU JASSANS
Màlaga, maig 1932.

Els parlamentaris catalans i la discussió de l'Estatut

El que diuen els senyors Aiguader, Carner, Xirau, Lluhi i Gassol

Madrid. — Acabat el discurs del senyor Ortega i Gasset, els periodistes, pels passadissos de la Cambra, demanaren a significades figures de la minoria catalana llur opinió sobre el mateix:

L'ESTATUT NO DESUNEIX, SINO QUE FORTIFICA — DIU EL DOCTOR AIGUADER

Preguntat el doctor Aiguader, ha dit el següent:

"Em sembla bé. Jo segueixo essent optimista i crec que els homes de la República tenen el deure moral de resoldre aquest problema."

Els periodistes li digueren que l'excompte de Romanones havia dit que s'aprovaria un Estatut i no l'Estatut, a la qual cosa respongué:

"No m'interessa, ni crec que a cap polític modern, el que diguin els vells polítics, perquè aleshores Espanya no hauria avançat ni un sol pas. Jo que he conspirat amb els homes de la revolució conec el seu esperit i sé que resoldran el problema. Hi han dues qüestions fonamentals que tenen que resoldre's al Parlament d'una manera eficaç. L'Estatut i la Reforma Agrària. Crec que en ells hi ha l'Espanya viva i poixant. Resolguem l'Estatut per a donar-lo després a les altres nacionalitats espanyoles. Aquest no és un problema d'espases ni de força i crec que en l'ànim de tots els espanyols hi haurà aquest íntim convenciment. És un problema d'unió espiritual, de confraternitat. No es trenca amb això la unitat nacional. Pel contrari, se solucionaran a Catalunya tots els conflictes avui latents. El temps ensenyarà que quan sorgeixi un problema moral fons, sigui des de Castella, des de Bascònia, des de Catalunya, o des de qualsevol altre punt de la Península, e. aixecarem com un sol home perquè

Espanya ens uneix sempre. Ortega i Gasset en el seu discurs, que jo contestaré, ha apuntat que a França no hi han problemes nacionalistes. Naturalment, perquè a la República veina hi ha hagut aquesta confraternitat espiritual; però quan sorgeixi la decadència, també sorgirà el problema dels nacionalismes i és que l'Estatut no desuneix sinó que pel contrari, fortifica i estreny més. Per això cal resoldre'l."

ES VA IMPOSANT LA SERENITAT — DIU VENTURA GASSOL

El senyor Ventura Gassol, ha dit: "Crec que es va imposant la serenitat, i això és un bon auguri. Les Corts es donen compte del problema en tota la seva magnitud. L'Estatut no pot modificar-se en la seva part essencial, sinó en coses accessòries, de detall i d'acoplament."

La nostra tesi, irrevocable, és que està dintre de la Constitució i per a conduir-nos els uns amb els altres, com diu Ortega i Gasset, és necessari que s'aprovi tal com està. Si ací es regateixa, allí no satisfarà i el problema seguirà en peu. Veuran els recels del poder central i no és això. L'important és que l'Estatut sigui el llac espiritual que ens estrenyi i ens uneixi, oblidant perjudicis que no tinguin raó d'ésser. Com dic, aquesta objectivitat i serenitat en examinar el problema al Parlament, és anunci d'una solució bona. L'única que té."

EL PROBLEMA DE L'ESTATUT ES RESOLDRA A SATISFACCIO DE TOTHOM — DIU EL SENYOR CARNER

Preguntat el senyor Carner, aquest ha dit: "Estic molt satisfet. Creu que el

problema de l'Estatut es resoldrà a satisfacció de tots. En el pervindre s'acabaran tots aquests problemes i Espanya, més unida i més fort que mai, donarà expansió a les seves grans possibilitats econòmiques, que no tenen comparació amb les de cap país del món, excepte Rússia. I això és del que alguns no se'n donen compte. Que tinguin tots la seguretat plena que Catalunya mai farà cap mal a Espanya. Això marxa i marxa bé, com deu ésser, donada l'alta i gran comprensió d'aquestes Corts Constitucions."

L'ESTATUT ESTA ADAPTAT A LA CONSTITUCIO — DIU EL SENYOR LLUHI

Requerit el senyor Lluhi, ha dit: "Estic conforme en què hem de comportar-nos mútuament; però crec que existeixen solucions bones i concretes sense anomenar-les definitives, perquè això seria prejutar l'evolució futura de tota Espanya, i, per tant, de Catalunya. Mentre la sessió que el senyor Ortega i Gasset vol que es doni per una part de què no hi hagi amenaces ni intent d'amenaça que pugui trencar la unitat, es completi per l'altra part amb què no existeixi intenció d'imposar-se."

Crec que s'han guanyat dues coses. La solució és bona i això suposa l'Estatut adaptat a la Constitució."

NO ESTIC CONFORME — HA DIT EL SENYOR XIRAU

El senyor Xirau, a preguntes dels periodistes, ha dit:

"No estic conforme amb els punts exposats pel senyor Ortega i Gasset en el seu discurs. No obstant, com a peça oratòria i des del seu punt de vista, magnífic."

GRAN PART DEL DEBAT PARLAMENTARI ENTORN DE L'ESTATUT, S'APOIA, AQUESTS DIES AL CONGRES, SOBRE EL PROBLEMA DE LA SOBIRANIA. A PROPOSIT D'AQUEST, KEISEN, EL FUNDADOR DE LA FAMOSA ESCOLA VIENESA DEL NOU DRET ESTATAL, DIU TEXTUALMENT, EN EL SEU LLIBRE MAGISTRAL "ALLGEMEINE STAATSLICHRE": "ES TRACTA D'UN PSEUDO PROBLEMA A LA LITERATURA POLITICA FINS AVUI A L'US".

DESPRES D'AIXO JA NO ENS ESTRANYA TANT EL DISCURS PRONUNCIAT PER JOSEP ORTEGA I GASSET.

ES VEU QUE A L'HL-LUSTRE PENSADOR CASTELLA AIXO DE LA SOBIRANIA, EN RELACIO AMB CATALUNYA, LI FA PERDRE EL MON DE VISTA.

Cal resoldre bé el problema

La història de Catalunya no s'aturarà ni amb Estatuts ni sense

En una crònica de Madrid, que publica "La Veu de Catalunya", s'hi contenen els següents paràgrafs:

"Rera el mot irreflexiu, una afirmació contundent, de polític: "Cal resoldre el problema, i cal resoldre'l d'una vegada; no n'hem de retirar les mans fins que no estigui resolt." Què entenem nosaltres per solució del problema? Entenem per solució el fet que la promulgació de l'Estatut doni naixença a una solució tal que els catalans es sentin portats, de bon grat, a la reforma i al treball interns i externs, esmerçant llurs activitats interiors en la pràctica de l'autonomia, i col·laborant amb la resta d'Espanya com un partit més o com un conjunt de partits, sense que l'Estatut ni els governs tinguin el tema català com a problema immediat, previ, inajornable o com a perill constant per a l'estabilitat ministerial. Això desitgem; perquè, d'altra banda, quant a la persistència del moviment català, hem de confessar lleialment, i fóra inútil amagar-ho, que la història nostra no s'aturarà ni amb Estatuts ni sense, i que nosaltres farem la nostra via com a cos vivent que som fins a realitzar, com totes les criatures, el nostre destí col·lectiu.

L'aprovació de l'Estatut ens portarà a un estat així, és a dir, a una solució? Això serà segons sigui el contingut de l'Estatut. Per això nosaltres en els nostres actes i propagandes, a Madrid i a Catalunya, hem volgut donar, preventivament, la veu d'alarma. Temem, no per impuls d'un desig, sinó amb pena, i per reconeixença de la realitat irrefutable, que si el problema no es resol bé, romanguem com abans: amb el mateix recel irritat a l'interior d'Espanya; amb el mateix

ELS ENEMICS DE CATALUNYA

Els brillants arguments del senyor Pradera contra l'Estatut

Madrid. — El diputat cavernícola Victor Pradera ha fet a "La Nación" unes declaracions respecte l'Estatut de Catalunya que reflexen exactament la seva mentalitat. En copiem un paràgraf per tal que el lector es faci càr-



JOSEP ORTEGA I GASSET que ha conmutat el tercer torn contra la totalitat de l'Estatut de Catalunya

desencís, fomentador d'actituds extremes, a Catalunya; amb la mateixa preocupació, i pertorbació, si voleu, en els Governos. Cal resoldre bé el problema. I resoldre'l bé és tot el contrari d'escurejar-lo, minimitzar-lo o falsificar-lo. Per a resoldre'l bé cal considerar-lo tal com és, en tota la seva extensió, en tota la seva profunditat."

rec dels arguments del senyor Pradera:

"¿Para qué entrar en el fondo del problema?... El proyecto de Estatuto de la Esquerra anticatalana no ha sido más que una letra (es decir, dinero) librada por el caciquismo oligárquico—compuesto de torpes obstinados, pistoleros en libertad, explotadores de la cosa pública e ilusos cuyos sentimientos autárquicos se utilizan como fachada—contra España; para que ésta pague servicios que no le han sido hechos y que no se sabe todavía en beneficio de quién redundaron."



ELS QUE VOTEN CONTRA L'ESTATUT DE CATALUNYA

LA FORÇA DE L'ODI

Els que aquests dies es manifesten pels carrers contra Catalunya

De l'editorial del nostre col·lega "L'Opinió" copiem els paràgrafs següents:

—Saludem amb efusió aquests obrers de Valladolid, de les organitzacions proletàries castellanes, que han aixecat llur veu contra els Rojos i els Santagos Albas, contra els Emilianos i els Melquíades, i conscients de la seva responsabilitat, han cridat l'atenció dels seus associats perquè no es deixin endur al darrera de les manifestacions contra l'Estatut de Catalunya que els monàrquics emboscats, estan tractant de provocar a tot Espanya.

Intelligents, aquests obrers de Valladolid, la seu de l'agrarisme castellà retrògrad. Han cridat l'atenció dels seus companys, precisament perquè han vist que es tractava d'una maniobra contra la República.

Saludem, encara, aquests estudiants liberals de la F. U. E. que han sortit al pas dels estudiants catòlics de Madrid, i en ple carrer d'Alcalá els han dispersat al crit de Abajo los cavernícolas.

Cavernícolas, pistoleros, agents provocadors, monàrquics, tota l'hampa espanyola es dreça aquests dies contra Catalunya, no pas en nom de cap argument ni de cap raó. Només en nom d'un odi. A la campanya incivil s'hi han ajuntat, per si no estessin inclosos en les denominacions anteriors, els catòlics espanyols, esperits tancats, que odien Catalunya perquè l'aire de llibertat que a casa nostra s'hi respira és per a ells una acusació."

LA QÜESTIÓ ÉS DONAR LLARGUES...

«La Nación» diu que, per discutir l'Estatut, cal convocar unes noves eleccions legislatives

Diu el diari borbònic La Nación:

"Va a discutirse el Estatuto como se discutiría una ley de contratos mercantiles? ¿Framente? ¿Objetivamente? ¿Vamos a poner a España sobre la mesa de disección y a actuar como cirujanos de hielo? Pues bien: gran mérito sería ese. Demostrarían los parlamentarios insuperable serenidad científica. Pero, aun así, volvemos al argumento de siempre: el paciente y la familia del paciente, no tienen confianza en los doctores. Más claro: que estas Cortes no están, hoy por hoy, identificadas con la opinión de España; que una solución de estas Cortes, en cuestión de tanta monta, adolecería de todos los defectos anejos a la falta de cooperación de los representantes con los representados. Porque es así, lo primero que hay que hacer, para discutir el Estatuto, es apelar en nueva consulta al país."